

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 3 • Perjantaina 2. helmikuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Lauri Tukia otti kuvia Laatokassa uivista matkakumppaneistaan.

Elsa, Haapavaaran tyttö	4
Perä-Hamusen poika	4-5
Kurki-Säätiön 20-vuotishistoriikki ...	6
Onervan evakkomatka, osa 5	7
Mellilän Auto myytiin	8

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
16.2., 2.3., 16.3., 30.3., 13.4.,...

Kesäaamu Vätikän hiekoilla

Viime kesän kotiseutumatkamme suuntautui tällä kertaa Kurkijoen Vätikkään, jossa meillä oli mökkimajoitus. Juhannusviikolla sää suosi matkantekoa, lämpömittari kipusi yli 30 asteeseen.

Yksi matkakohteistamme oli ennen niin kuuluisat Vätikän hiekkarannat, jonne halusimme. Ne sijaitsevat Kojonsaarella, ja sinne pääsee nykyään siltaa pitkin. Auto jäi sillalla vartioivan vahdin käskystä ”manneren” puolella, ja me kävelimme loppumatkan.

Perille päästyämme ihastelimme aamuauringossa kiiltelevää hiekkaista lahdenpoukamaa. Ranta oli täysin koskematon ja hiljainen. Minä, mieheni Paavo ja ystävämme Leena pulahdimme veteen Tukian Laurin jäädessä rannalle ottamaan meistä valokuvia.

Oli jo kolmas kesä peräkkäin, kun uimme Laatokan vesissä. Aina se kuitenkin on elämys.

kin on elämys.

Paluumatkalla autolle tapasimme samaisella sillalla Marinan, Kurkijoen museon hoitajan. Ystävällisesti hän kertoi meille hyvällä suomenkielellä, että Kojonsaareen tullaan tulevaisuudessa järjestämään retkiä, joten saarella kannattaa todella käydä, kun sinne ainakin vielä on vapaa pääsy.

Olimme kuulleet erästä Heinosen pariskunnasta, joilla on tontti ja mökki Vätikässä. Niinpä me ventovieraat ihmiset saimme ajatuksen pistäytyä kylässä! Kohta jo istuttiin kahvipöydän ääressä, ja juttua riitti, kun selvitettiin sukuja ja juuria puolin ja toisin.

Ilollamme ei ollut rajoja, kun Vilho (Heinonen) lupasi viedä meidät veneellään Laatokalle Kalksalon vesille. Kelpasi siinä katsella näkymiä veneestä. Vesi Laatokassa oli laskenut aika paljon, sen huomasi rantakallioista. Niistä näki,

missä pinnan yläraja oli ollut.

Ensi kertaa Kotatsaarella

Yhden hylkeenkin me näimme. Se katseli meitä hetken pää veden pinnalla ja sukelsi äkkiä turvaan. Vilho ajoi Kotatsaaren rantaan. Sieltä oli Leenan äiti, Katri Poutanen o.s. Kokkonen, kotoisin. Nyt Leena pääsi itse ensimmäistä kertaa käymään saarella. Mitään emme löytäneet. Kaikki oli kovin ryteikköistä ja umpeenkasvanutta.

Ajattelimme oikaista Kiiskansalmen kautta takaisin, mutta hylkäsimme yrityksen heti alkuunsa. Vettä ei salmen suulla ollut juuri ollenkaan, ja pajukot peittivät aukon. Oli mahdollista saada venettä siitä läpi.

Samaa reittiä takaisin tullessamme aallokko oli noussut, vaikka tuuli ei ollut voimistunutkaan. Var-

mistin, että pelastusliivini pysyisi päällä, jos vaikka joutuisi vielä toisenkin kerran samana päivän uimaan. Vettä tuli reippaasti laidan yli niskaan. Kuskista se ei ollut mitään, koskapa silmät vilkkuivat iloisesti.

Kiersimme koko Kojonsaaren, ja hiekkarantoja oli joka puolella saarta. Aurinko paistoi kirkkaalta taivaalta, eikä yhtään palellut, vaikka vaatteet olivatkin lämpimätkin. Kesä kyllä kuivasi sen, minkä kastelikin. Meillä oli ollut huikea päivä. Näimme taas enemmän kuin osasimme odottaa. Lämpimät kiitokset Vilholle ja Ainolle venematkasta ja vieraanvaraisuudesta.

Kiitokset myös mukana olleille muille matkalaisille ja etenkin matkan järjestäjälle Putuksen Hannulle. Järjestelyt olivat onnistuneet hyvin, ja vaikka Hannu ei itse ollutkaan ajamassa autoamme, kuskin paikalle hän oli saanut Aallon

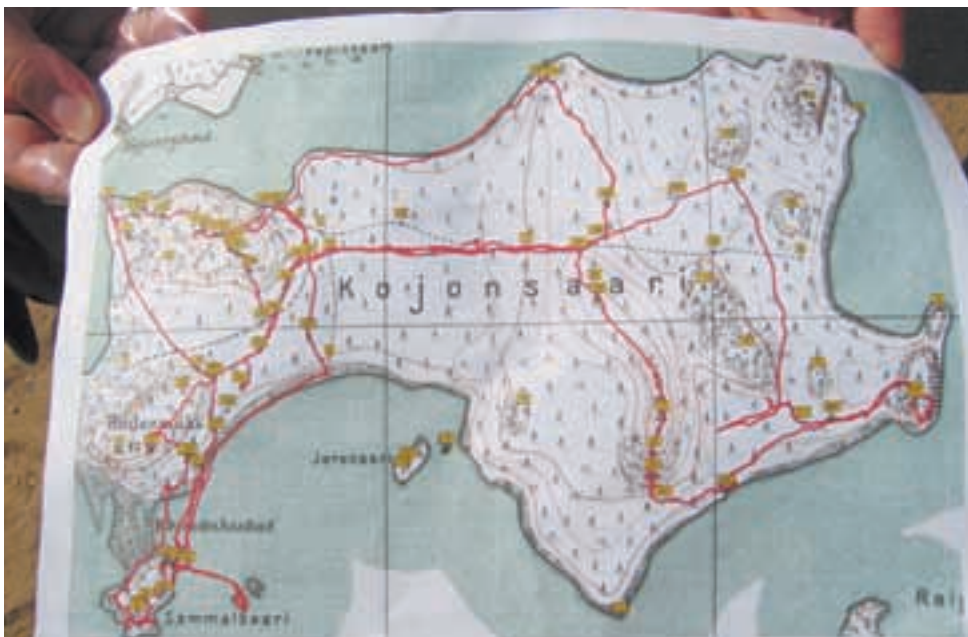
Hannele Rouhiainen ihastui kirjaimellisesti Vätikän hiekkoihin ja hiekkaan.

Harrin, jonka kyydissä oli turvallista matkata.

Kunhan tästä talven selkä taittuu ja kevättä kohti mennään, luulen, että alamme taas suunnitella seuraavaa reissua kohti Karjalan kunnaita. Eikös lähdetäkin?

vaa reissua kohti Karjalan kunnaita. Eikös lähdetäkin?

Hannele Rouhiainen
o.s. Poutanen, Pöytyä

Marina Petrovalla oli näin hieno kartta Kojonsaaresta.

Ensi visiitillä Kotatsaarella. Vasemmalta Hannele Rouhiainen, Vilho Heinonen ja Leena Salonen.

2.2.2006

Kurkijokelaisen ystäville

Tämän viikon lehti on jälleen kerran tyypillinen oma lehtemme. Siitä löytyy matkakertomus, jota maustavat kauniina kesäpäivänä Kurkijoella otetut ”herkulliset” kuvat. Myös lähes 90-vuotiasta Kurkijoella syntynyttä tervaskantoa, tällä kertaa nais- ta, on oman kylän ”poika” käynyt haastattelemas- sa, ja saamme lukea osan hänen elämäntarinastaan.

Saamme usein vasta elämänlangan katkettua lukea kertomuksia ihmisistä ja hei- dän uskomattomista kohtaloistaan. Niin tälläkin kertaa, kun veljentytär on koonnut suvulta tietoja äskettäin iäkkäänä poisnukkuneesta sedäs- tään. Siihenkin juttuun kuvat tuovat oman lisävä- rinsä.

Myös vanhat kuvat ovat edustettuina tämänkin lehtemme sivuilla. Koulukuvat kertovat monen henkilön tarinaa. Meille nuoremmille ihmeellisistä todistuksen elämänohjeista koululaisille saamme lukea silmät ihmetyksestä ymmyrkäisinä. Noinko todella on ollut? Uudehkoista kuvista saamme nauttia talvisessa kuvassa, jossa kurkijokelaissy- nytyinen mummo viettää lapsenlapsensa kanssa hiih- tolomaa. Toinen mummo ja ukko onnittelevat pien- tä lapsenlastaan, kuvan kera tietenkin.

Kurki-Säätiön historia saa tässä lehdessä jatkoa, kun julkaisemme 20-vuotishistoriikin, joka on aikoinaan il- meisesti ainoastaan 20.5.1966 ilmestyneen lehden si- vuilla julkaistuna säilynyt jälkipolville. Lehti on siis täyttännyt paikkansa siinäkin tehtävässä. Onerva Puron muistelut evakkomatkastaan jatkuvat edelleen. Hän on lähettänyt pitkän kirjeen Tasavallan Presidentille, jonka saamme jatkokertomuksena kokonaisuudessaan julkais- ta lehtemme sivuilla. Kiitos siitä.

Kiitos kaikille kirjoittajillemme, leh- temme ystäville eli toimitukselle. Sano- taanhan lehden ”apinalaatikossa” sivul- la 2, että lehtemme toimituksen muodos- tavat kulloinenkin päätoimittaja ja kaikki Kurkijokelai- sen ystävät. Näin Ystävänpäivän lähetessä on mukava huomata, että Kurkijokelaisella on paljon ystäviä, sillä tämänkin lehden toimittajia on useita. Huomiotta hel- posti jää eräs ”toimittaja”, joka on jo vuosikymmeniä laatinut yksinoikeudella lehtemme käyttöön Onks’ tie- too? -kysymykset ja vastaukset. Lämmin kiitos myös hänelle, onhan kyseinen palsta varmaankin lehtemme luetuin ja suosituin.

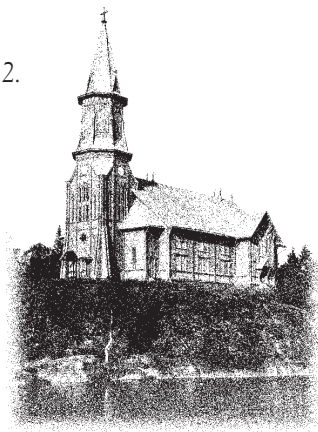
Mukavaa Ystävänpäivää, hyvät Kurkijokelaisen luki- jat!

Raija Hjelm

”Ystävälliset ajatukset ovat kuin siltoja ihmisten välillä.”

Hartaus sunnuntaiksi 4.2.
Kynttilänpäivä

Ehjäksi eletty elämä

Jos ihminen on rehellinen, aika harva uskaltaa väittää elä- neensä eheää elämää, saati sitten elämän loppupuolella sanoa eläneensä ehjän elämän. Eiköhän ihan hyvää ole jo se, että saisi elämänsä irtonaiset langanpäät solmittua ennen siirtymis- tä toiselle puolelle.

Tällainen ihminen on kynttilänpäivän ”sankari”, vanha Si- meon. Pyhä Henki oli ilmoittanut hänelle, ettei hän kuole en- nen kuin on nähnyt kansansa vapahtajan. Niinpä Simeon osa- si tulla Jerusalemin temppeliin juuri silloin, kun Jeesus-lapsi vanhempineen oli siellä ja vanhemmat uhrasivat kiitosuhria pojan syntymän takia. Simeon tiesi heti, että siinä oli se lapsi, jota hän oli omalla tavallaan jo kauan odottanut.

Ehkä Simeonin elämä oli ollut kutakuinkin tasapainoista ja sopuisaa, vaikei hänkään varmaan ollut vastoinkäymisiltä välttynyt. Todennäköisesti hän oli leskimies ja oli jo muutenkin valmis irtoamaan tästä maailmasta. Vain yksi säie piti häntä elämässä kiinni. Kun Simeon näki Jeesusksen, hän tiesi voivansa irrottaa otteensa elämästä. Hän sai solmia elämänsä viimeiset langat yhteen.

Tämän päivän ihmiset eivät paljon ajattele kuolemaa, saati odota sitä. Monen työikäisen mielestä kuoleman pohtiminen kuuluu vanhuuteen, ja siihenhän on vielä aikaa. Silti ihmisiä kuolee lähipiiristään, eivätkä he kaikki ole vanhoja. Tulee syö- piä, sydänkohtauksia ja aivohalvauksia, puhumattakaan vii- nasta ja liikenteestä.

Jumala ei onneksi edellytä meiltä ehjää elämää. Harvalle sellaisen eläminen olisi edes mahdollista. Jumalalle kelpaa kes- keneräinenkin elämä - vaikka siinä olisi kuinka traaginen lop- pu.

Sirkku Nyström

Kirjoittaja on teologian maisteri ja toimittaja.

Kokouksia

Mellilän Karjalaiset ry:n

VUOSIKOKOUS

pidetään torstaina 22.2.2007 klo 18 Meskasella, Joenperäntie 146 B. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Kokouksessa jaetaan Karjalan Liiton myön- tämät ansiomerkit.

Tervetuloa

Hallitus

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna Suomen kansallismuseo avattiin yleisölle?
2. Miten kauan eli Suo- men tähän mennessä pisimpään elänyt ih- minen?
3. Mikä historiallinen joukkokokous Helsin- gissä järjestettiin 7.7.1930?
4. Mikä on Toora?
5. Kiiruna on kaupunki Ruotsissa. Mitä muuta se on?
6. Mikä Suomen kunta on nähtävissä taivaalla sekä illalla että aamulla?
7. Kuinka monta litraa raa- kaöljyä mahtuu yhteen barreliin?
8. Kuka tasavaltamme presi- denteistä on toiminut kansakoulunopettajana?
9. Milloin Suomen ensim- mäinen puhelinkeskus vihittiin käyttöönsä Tu- russa?
10. Jano juomalla tokenee, mutta millä juomalla ei?

Oikaisu

Viime kerran Onks’ tie- too? –palstalla kysyttiin ky- symyksessä 8, kuinka kor- kea on Turun tuomiokirkon risti. Vastaukseen oli pääs- syt kirjoitusvirhe, sillä siinä

väitettiin, että risti olisi 390 metriä korkea. Oikea vas- taushan on tietenkin 390 cm eli 3,9 metriä. Kiitos tark- kasilmäiselle Alhon pojalle Jouko Kurrille, joka kiinnit- ti huomiota hurjan suureen lukuun ja sai tämän oikai- sun aikaiseksi.

Muistettavaa

Laskiaistunnelmainen tarinailta ti 6.2. klo 18 Porissa, Tuomarinkatu 2. Järj. Hiitolan Pitäjäseura. Terve- tuloa entiset ja uudet tarinoijat.

Hiitolan ja Kurkijoen sukututki- muspiiri kokoontuu to 15.2. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpy- länkuja 1, Helsinki. Saapua voi jo klo 15 alkaen. Suunnittelemme v. 2007 ohjelmaa ja vaihdamme tut- kimustietoja. Seuraavat kokoukset 15.3. ja 19.4. Tervetuloa kaikki hii-

tolaisia ja kurkijokelaisia sukuja tut- kivat ja tutkimusta aloittavat. Lisä- tietoja Veikko Revolta puh. 050-560 6049, s-posti: veikkorepo@hotmail.com.

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n kevätkokous ke 21.2. klo 18 Kahvepaikassa, Turuntie 10, Loi- maa.

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan kokous la 10.3. klo 12 Loimaalla.

Kurkijoki-Seura ry:n vuosikokous Karjalatalolla Helsingissä su 11.3. Kutsu seuraavassa lehdessä.

Kuolleita

Rakkaamme

Hilkka Annikki KIISKI

o.s. Aulasuo

* 19.2.1928 Kurkijoki
† 10.1.2007 Tammela

*Siellä kukkia täynnä on maa,
sydän väsynyt levätä saa.
Kevyt kulkea on,
ei ahdistä siellä,
ei tuskaa tunnetta taivastiellä.*

Rakkaudella ja kaipauksella muistaen

Tauno
Anne ja Jesse
Eija, Seppo ja Johanna
Sirpa, Jaska, Riku ja Annika
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa 27.1. Tammelassa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä nume- roista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja ly- hentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituk- sesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri ..... **60** centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. .... **45** centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi ..... 35 euroa
6 kk ..... 20 euroa
3 kk ..... 12 euroa
Pohjoismaat ..... 39 euroa
Muualle ..... 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

2.2. Tällaisesta kuoleman-vaarasta hän pelasti meidät, ja niin hän pelastaa vatedeskin. Me luotamme siihen, että hän on pelastava meidät, kun tekin autatte meitä rukouksellanne. 2. Kor. 1:10-11

3.2. Mutta hädässään he huusivat avuksi Herraa, ja Herra auttoi heidät ahdingosta. Hän tyynnytti tuulen, ja aallot hiljenivät. Ps. 107:28-29

4.2. ”Jokainen poikalapsi, joka esikoisena tulee äitinsä kohdusta, on pyhitetty Herralle.” Samalla heidän piti tuoda Herran laissa säädetty uhri, ”kaksi metsäkyyhkyä tai kyyhkysenpoikaa”. Luuk. 2: 23-24

5.2. Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut: valon, joka koittaa pakanakansoille, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille. Luuk. 2:30-32

6.2. Kuulkaa! Vartijat kohottavat riemuhuudon, ja kaikki yhtyvät iloon, sillä omin silmin he näkevät, kuinka Herra palaa Siioniin. Jes. 52:8

7.2. Herra on osoittanut pyhän käsivartensa voiman kaikkien kansojen silmien edessä, niin että maan kaikki ääret näkevät pelastuksen, jonka meidän Jumalamme on tuonut. Jes. 52:10

8.2. Me kaikki, jotka kasvot peittämättöminä katselemme Herran kirkkautta

kuin kuvastimesta, muutamme saman kirkkauden kaltaisiksi, kirkkaudesta kirkkauteen. 2. Kor. 3:18

9.2. Jumala, joka sanoi: ”Tulkoon pimeyteen valo”, valaisi itse meidän sydämemme. Näin Jumalan kirkkaus, joka säteilee Kristuksen kasvoilta, opitaan tuntemaan, ja se levittää valoaan. 2. Kor. 4:6

10.2. Jumala, maan ääriin saakka kiiriköön sinun nimesi, kaikukoon ylityksesi! Sinun kätesi on hyvyttä täynnä. Ps. 48:11

11.2. Osa putosi keskelle ohdakkeita, ja kun oras kasvoi, kasvoivat ohdakkeetkin ja tukahduttivat sen. Mutta osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja tuotti satakertaisen sadon. Luuk. 8:7-8

12.2. Mutta hyvään maahan pudonnut siemen tarkoittaa niitä, jotka sanan kuultuaan pysyvät siinä puhtain ja ehein sydämin ja kestävinä tuottavat satoa. Luuk. 8:15

13.2. Etsikää Herraa, kun hänet vielä voi löytää, huutakaa häntä avuksi, kun hän on lähellä! Jes. 55:6

14.2. Sillä niin korkealla kuin taivas kaartuu maan yllä, niin korkealla ovat minun tieni teidän teittenne yläpuolella ja minun ajatukseni teidän ajatustenne yläpuolella. Jes. 55:95

15.2. Yöllä Paavali näki näyn. Makedonialainen mies seisoi hänen edessään ja pyysi: ”Tule meidän yläpuolelle ja auta meitä.” Apt. 16:9

Julia Holm, Rauma
Rakkaat Onnittelut 8.2. olevan 7-vuotissyntymäpäivän johdosta. Eskari on käyty, ja oikea koulu odottaa. Onnittelevia lähettävät kummit, isovanhemmat, serkut sekä äiti, isä ja Noora-sisko.

Kurkijoki elää postikorteissa

Viime numerossamme (sivulla 7) Kari Rahiala kertoi Paletti Oy:n julkaisseen postikortteja, joissa kuva-aiheina oli Pekka Kyytisen Kurkijoella ottamia talvi- ja jouluaiheisia kuvia. Hän myös peräänkuulutti kuvissa esiintyviä ihmisiä.

Esa Asikainen Simpeleeltä soitti toimitukseen ja

Muistoja kunnon talvesta

Kuva on otettu joitain vuosia sitten hiihtoloma-aikaan silloin, kun vielä oli kunnon talvia. Senni Järvinen Turusta oli hiihtolomalla isoäitinsä Raija Järvisen luona Hämeenlinnassa. Vaikka Senni ei ollut tuolloin vielä koulussa, hän halusi viettää hiihtolomaa. Kauppa-asioita ei voitu hoitaa suksilla, vaan oli turvauduttava polkupyöriin. Raija Järvinen on syntyisin Kurkijoen Savojalta. Kuvan lähetti Paula P.

kertoi olevansa se toinen poika eli Lauri Kyytisen kaveri. Pojat hakivat joulukuusen Kyytiselle. Esa Asikainen pääsi myös kuvaan, jossa koristellaan kyseistä kuusta. Hän muisteli, että nuori nainen olisi ollut Martta Pörsti, joka oli apulaisena eri taloissa Särkijärvellä.

Esa Asikaisen muistoissa on, että tuolloin otettiin myös kuvat Laurista suksilla. Pekka Kyytinen oli ottanut samalla kertaa paljon kuvia. Kiitokset Esalle tiedoista.

Elma (s. Kiiski) Hartikan ensimmäisen luokan todistus Kurkijoen kunnan Aromäen piirin alakansakoulusta. Todistus on päivätty 7.6.1932 Aromäellä. Sen on allekirjoittanut koulun opettaja Anni Häyhä sekä lapsen huoltaja Juhon Kiiski. Oheiset elämänohjeet löytyvät myös samaisesta todistuskirjasta.

Todistuksessa jaettiin elämänohjeita

Elämänohjeita koululapsille

Lapsi, joka alun pitäen ottaa elämänsä vakavalta kannalta, kiittää aamusella Jumalaa yön suojeluksesta ja rukoolee häneltä, että voi-

si käyttää alkaneen päivänsä oikein.

Ennen kuin hän menee kouluun, pesee hän, ei ainoastaan kasvonsa ja kätensä, vaan myös kaulansa ja korvansa, kampaa hiuksensa ja

pukee vaatteet päällensä.

Sen jälkeen lukee hän vielä läksyjään, ottaa mukaansa kaikki kirjat ja vihot, mitkä hän sinä päivänä tarvitsee koulussa, jonne hän ei mene liian aikaisin,

mutta kuitenkin niin, ettei koskaan myöhästy.

Matkalla ollessaan kulkee hyvä ja arvonsa tunteva koululapsi sovussa toveriensa kanssa eikä juttele liian äänekkäästi. Hän ei lu-

vatta hyökkää ohikulkuevien rekiin eikä rattaille, ja jos raitiovaunu, auto tai hevonen tulee tiellä tai kadulla vastaan, niin väistää hän oikealle puolelle eikä juokse sen editse toiselle puolen

tietä. Kun hän ensi kerran sinä päivänä näkee opettajansa tai jonkun muun tutun henkilön, niin tervehtää hän heitä kunnioittavasti. Hän ei kiipeä sähköpylväisiin eikä kosketa katkennutta sähkölangan päätä, koska se on hengenvaarallista. Jos hänen pienempi ja ymmärtämättömämpi toverinsa yrittää mennä heikolle jälle, ärsyttää koiria, heittelee pikkulintuja taikka puhelinlankoja kivillä, niin varottaa hän tätä siitä, samoin kuin muustakin ilkityöstä.

Koulussa seuraa ymmärtäväinen koululapsi tarkkaavaisena opetusta, lukee hyvin läksynsä ja tekee kaikki koulutyönsä niin hyvin kuin voi, koska kaikki tämä tuottaa hänelle itselleen hyötyä ja vanhemmille ja opettajille iloa. Jo koulu-aikanaan ja sitten pitkän elämänsä pyrkii hän noudattamaan niitä ohjeita, joita hän koulussa saa, ja siksi hän m.m. ei puhu kotona pahaa tovereistaan eikä opettajistaan. – Tupakasta, puhumattakaan väkijuoimista, pysyy hän luonnollisesti erillään.

Aromäen kansakoulun yläkoulun 4. luokka vuonna 1935. Opettaja Saima Hahl.

Itsenäisen Suomen aamunkoiton lapsi

Itsenäisen Suomen aamunkoiton lapseksi voimme hyvin kutsua Elsa Lankista, Kurkijoen Haapavaarassa Juho ja Katri Lukan perheeseen vuonna 1918 syntynyttä tyttöä. Lukat olivat aikanaan muuttaneet Haapavaaraan Sillankorvasta.

Nykyisin Elsa viettää yksin vanhuudenpäiviään Mellilän keskustassa omakotitalossa, sillä puoliso Martti nukkui pois jo vuosia sitten. Käydessäni tapaamassa Elsaa, kotikyläni kasvattia, hänen kodissaan, tervehti pirteä vanhus heti ovelta: ”Siehän nopiast tulit.” Olohuoneeseen huokui kodikasta lämpöä pyöreästä aamulla Elsan lämmittämästä pönttöuunista.

Kyseltiin kuulumisia ja kerrattiin elämän mutkikkaita vaiheita, jotka varsinkin meille karjalaisille ennen sotia syntyneille ihmisille muodostuivat erittäin vaikeiksi ja kaikin tavoin raskaiksi, sillä valmiin kodin ja maatilan jättäminen ja tuntemattomien ihmisten nurkkiin joutuminen ei mieltä ylentänyt.

Elsa vihittiin Alhonsalolta kotoisin olevan Martin kanssa vuonna 1938, ja heille syntyi ensimmäinen poika jo ennen Talvisodan syttymistä. Martti vei nuorikkonsa miniäksi kotiinsa, jossa Elsa odottivat maatiilan moninaiset työt. Tilalla oli 25 hehtaaria peltoa ja lisäksi metsät, joten puuhaa riitti aamusta iltamyöhään asti.

”Mie mänin liian nuorena naimisii, ei pitäs kenenkään mäännä nii varrai. Olin sillo vast 20-vuotinen. Minniimenä olo on huono homma. Ei ossaa tehdä kenekään mieliks mittää!” Tämän opetuksen iän mukanaan tuomalla viisaudella Elsa antaa nuorille naisille.

Elsalle ja Martille syntyi kaikkiaan viisi poikaa: Leo, Tapio, Terho, Jorma ja Ilkka, joista kaksi viimeksi mainittua viljelevät yhdessä Lankisten kotitilaa Mellilän Vähäperässä. ”Se ol kylmä tila. Kyl raivaamista ja rakentamista riitti. Se ol kovvaa aikaa. Ol sitä illal väsyksis pitkän pitkän työpäivän jälkeen. Kaik pit tehdä käspelis ja hevosiin kans. Kahel hevosel ajettii rakennushiekatkii ja lapiol pit kuormatki tehä.”

Vähäperän tilalle raivattiin 16 hehtaaria peltoa. Sitten he saivat ostaa lisämaakseen Ryösän tilan siitä vierestä, jolloin viljelty ala kohosi jo yli 32 hehtaarin. Lisäksi karjalle vuokrattiin laidunmaita. Oli siinä isäntäväellä työtä työn perästä, kun vuokramaille kertyi lypsymatkaa liian kanssa.

”Mie muistan hyvin, kun Martti käi ostamas meil en-

Elsa Lankinen kodissaan Mellilässä. Kuvannut Eino Vepsä.

simmäisen uuden traktorin. Ei sillo tarvittu mittää kursiloita siie ajamisse käyvä. Myyjä vähä enne kaupan pihast lähtöö neuvo, et mist laitetaa käyntii, mite ohjataa ja mist saahaa pysähtymää.” Näin pienen opetushetken jälkeen isäntä lähti tuliterää Zetoriaan ajamaan kotiin. Tulihaan se sieltä, mutta Elsa muistelee jännittäneensä, ”mite hää saap sen pihal pysähtymää”. Uusi konevoima helpottikin sitten huomattavasti talon raskaita töitä.

Muistoja elämästä Haapavaarassa

Elsa kävi kansakoulunsa Haapavaaran uudessa koulussa. Koululla kokoonnuttiin useasti myös iltaisin, kun nuorisoseura järjesti tilaisuuksia. Harjoiteltiin ohjelmia, oli laulua kuorossa, lausuntaa, ja Pajarin Eino soitti ja säesti viululla. Opettaja veti myös naisten voimisteluryhmää. Tällainen tilanne veti paikalle myös kylän poikia, jotka olivat myös halukkaita näkemään, mitä ne naiset siellä salissa tekevät.

Kun ikkunat olivat suhteellisen korkealla ja alareunassa oli vielä matala verho, ei ikkunasta suoraan luokkaan näkynyt. Siksi pojat kiipesivät puihin nähdäkseen vaikka vilahduksen naisten toiminnasta. Oman osansa tietysti tilanteeseen toivat tyttöjen voimisteluasut. Tosin ne silloin olivat melkoisesti toisenlaisia kuin nykyään.

Merran Pekko ei päässyt vammaisuutensa johdosta kiipeämään, joten hänen täytyi tiedustella puissa oloilta: ”Mitä työ sieltä näät?” Pojat vastasivat: ”Kiiskin Lainaa just taivutettaa!”

Täytyy todeta, että samantyyppiset hovit ovat pojilla olleet myös myöhemmin ja varmasti vielä nykyisinkin.

Toisen muiston Elsa kertoi Riikosen Eevistä. Eevi oli reipas ja sanavalmis nuori nainen, jota tietysti pojat mielellään katselivat ja jotkut yrittivät jopa käsillään koetella. Erään tällaisen pojan päälle Eevi ajoi polkupyörällä ihan tahallaan ja selitti: ”Mie en yhtään huomant, et siin ees ol kiinnitarttuva Antti.”

Lankisten ensimmäinen evakkotaival suuntautui talvisodan jälkeen Viitasaarelle ja sieltä sitten Marttilaan, josta lähdettiin kotiin jo joulukuussa 1941. ”Voi kauhia! Siel ol sit hirmune siivo. Rottii ja hiirii ol nii mahottomast, jot kaiken yötä kuulu kova rapina. Ja mie pelkäsin jäähän talloo yöks yksinää, ko mittää ovvii ei saant sisält lukittuu, ko kaik olliit vieneet. Pelkäsin, et venäläine tulloo ja viep mäännessää. Se oli kova talvi, ko kaikest ol puutetta!”

Elsa otti hyllystä nipun valokuvia. Kuvissa näkyi lapsia ja lastenlapsia ja heidän perheitään. Kuvat tuovat mieleen rakkaita muistoja menneiltä ajoilta.

Näin kertoili Elsa välillä vakavoituen, mutta hetken päästä taas nauruun herskääntäen. Vaikka ikää tulee kohta täyteen 90 vuotta, on pirteällä vanhuksella muisti vielä erittäin hyvä. Yksin olossa on se paha puoli, että ei ole ketään, jonka kanssa sais haastella. Tämä pitäisi meidän kaikkien nuorempien aina muistaa ja käydä silloin tällöin ikäihmisiä tervehtimässä.

Eino Vepsä

Perä-Hamusen

Arvi Tuomas Heinonen syntyi 3.12.1921 Perä-Hamusen tilalla, Lapinlahden kylässä, Kurkijoen pitäjässä. Tuomas Heinonen ja Riitta o.s. Hamunen saivat yhteensä yhdeksän lasta: Siiri, Arvi, Lyyli, Mirjam, Petter, Elsa, Kaarlo, Maija ja Tuula. Lapinlahden kansakoulun opettaja Pipatti olisi toivonut Arvin jatkavan koulunkäyntiä edelleenkin kansakoulun jälkeen, mutta Arvillä oli muita suunnitelmia: hän halusi maanviljelijäksi. Sota kuitenkin sotki suunnitelmat.

Arvi lähti vapaaehtoisena linnoitusjoukkoihin Vuoksenrantaan joulukuussa 1939 juuri 17 vuotta täytettyään. Jatkosotaan hän osallistui Laatokan rannikkoprikaatin kevytosastossa. Aliupseerikoulun hän kävi Valamon saarella; sotilasarvoltaan hän oli kersantti. Vuosina 1942-44 hän toimi talousaliupseerina Lahdenpohjassa, Huuhanmäen kasarmilla.

Nuori Arvi oli huolis-

losta ja keksi keinon, millä auttaa. Hän onnistui saamaan yöloman sekä veneen käyttöönsä ja yötä myöten kuljetti Heinosen perheen ruisviljan Hepolahdesta, jonne nuoremmat veljet Petter ja Kaarlo olivat sen siirtäneet, Lahdenpohjaan. Sieltä vilja siirtyi armeijan tavaroiden mukana Varkauteen ja sieltä aikanaan perheen käyttöön.

Heinosen perheen evakkotaival alkoi maaliskuussa 1940. Ensimmäinen kohde oli Karttula, vaikka Karstulan perhe oli oikeasti määrätty. Elämän kiertokulku jatkui myös evakossa; perheen ollessa Karstulassa kuoli Arvin äidinäiti, ja nuorin sisarista eli Tuula syntyi.

Karstulasta matka jatkui Säkylään, josta Heinosen perhe pääsi palaamaan takaisin Kurkijoelle syksyllä 1941. Uusi lähtökäskey tuli syyspuinnin aikaan 1944, ja silloin Heinosen perheen kohteeksi oli määrätty Kurikan Miedonkylä Pohjanmaalla. Siellä Heinosen

suurperhe oli majoitettuna nuoren sotallesken taloon. Nuori emäntä kiinnostui kovin nuoresta, iloisesta ja hauskan näköisestä Arvista. Myös vanhemmat huomasivat asian. He menivät eräänä iltana pirtiin huutelemaan poikaansa, jolloin emäntä ilmestyi kammari-taan – ja Arvi hetken kuluttua ulkoa, hypättyään sinne kammarin ikkunan kautta. Siihen päättyi sen romanssin aloittelu.

Kurikasta tuli siirto ensin Säkylään ja sieltä Oripään Luikistonkulmalle, joka oli merkitty Heinosen perheen lopulliseksi sotakorvauspaikaksi. Arvin rooli oli keskeinen Oripään pika-asutustilan rakentamisessa. Hän kantoi päävastuun rakennuksen perustuksen suunnittelusta, kaivauksesta ja kovin vaikeasti saatavana olevan rakennusmateriaalin hankinnasta. Hän kävi etsimässä käyttökelpoista rakennusmateriaalia niin Loimaalta kuin Turus-takin. Kaikki mahdollinen materiaali hyödynnettiin;

85-vuotiskuvaan kokoontuivat Arvi Heinosen lapset ja lastenlapset sekä lapsenlapsenlapset, kaikkiaan neljä sukupolvea. Kuvan ottamisen jälkeen Arvi eli vain parisen viikkoa.

Tuomas ja Riitta Heinosen lapsia kuvattuina Kurkijoella Riitta-äidin vanhempien eli Hamusen pariskunnan kanssa Arvi Heinosen lapsuudenkodin pihalla. Elsa puutuu kuvasta, ja Maija ja Tuula eivät olleet vielä syntyneet, siis kuva on otettu 1930-luvulla.

poika

mm. paksuja vaijereita purettiin betoniverkkoa varten, ja käytetyt naulat oiotiin. Arvi ei itse enää Oripään taloon muuttanut työn ja avioliiton viedessä hänet muualle.

Arvi Heinonen valmistui maamieskoulusta Jokioisista vuonna 1945 ja jatkoi harjoittelijana Hankkijan koetilalla Tuusulassa 1946. Siellä hän tapasi tulevan vaimonsa Annikki Ojalan, joka oli siellä maatalousnaisten neuvोजना. Häät vietettiin elokuussa 1948 Oripäässä, ja koti perustettiin Hyrylään, jossa esi-koistytär Marja-Leena syntyi runsaan vuoden kulu-
tua.

Arvi valmistui agrologiksi Mustialan Maamiesopistosta vuonna 1949. Hyrylässä Arvi Heinonen toimi tuottajien konsulenttina. Työ oli kovaa: Heinonen polki pyörällä talosta taloon 'puhumassa järkeä isännille'. Maitosota oli silloin kova Elannon halutessa tuottajia omiin riveihinsä. Maataloustuottajain liiton konsulentin työt jatkuivat sittemmin Itä-Hämeessä. Perheen muutettua Vääksyn vuonna 1951 syntyi tytär Ulla.

Vääksyssä Heinoselle urkeni uusi ura, kun hänet kutsuttiin Asikkalan Osuuskassan ensimmäiseksi päätoimiseksi johtajaksi huhtikuussa 1956. Seuraavana vuonna syntyi perheen kuopus Tuomo.

Arvin pankki

Arvi oli luonteeltaan vilkas ja seurallinen karjalaispoika, jolta jutut eivät kesken loppuneet. Hänelle olikin varsin luontevaa konsulentin työn jälkeen jatkaa kiertämistä Osuuskassan johtajana eri kylissä olevissa tilaisuuksissa. Heinonen porhalsi kupla-Volkkarilaan Osuuskassan elokuva-projektori mukanaan kansakouluissa ja eri kerhoissa ja tupa-illoissa näyttämässä säästämiseen ja tarkkaan ta-

loudenpitoon liittyviä opetusfilmejä

Lopuksi lapset palkittiin näyttämällä piirrettyjä elokuvia; suosio oli taattu, sillä tv-vastaanottimia ei tuolloin vielä kylillä ollut. Näin hänestä tuli hyvin tunnettu ja pidetty henkilö Asikkalassa. Syntyi pikkuhiljaa käsite Arvin pankista.

Toisaalta häntä pidettiin myös ankarana ja tiukkana pankkiirina. Useat Heinosen aikaiset Osuuskassan asiakkaat ovat kertoneet istuneensa pankinjohtajan huoneessa hattu kourassa posket ja korvat punaisina kuuntelemassa Heinosen seikkaperäistä talouspoliittista esitelmää kansantalouden tilasta ja luotonoton vaaroista.

Juuri kun asiakas oli valmistaunut kuuleman lopullisen päätöksen luottihakemuksensa hylkäämisestä, olikin Arvi yllättäen kysynyt: "No paljonko sinä tarvitset lainaa?" Ja asia oli sillä selvä hallitukseen vietäväksi.

Siihen aikaan pankin maksuvalmius oli tiukoilla, ja rahaa pystyttiin lainaamaan vain sen verran, kuin sitä kertyi asiakkaiden säästöistä. Osa toki pystyttiin lainaamaan annetuissa rajoissa Osuuskassojen Kes-

kuskassalta. Asiaa kuvaa hyvin tapahtuma, jossa kaksi miestä oli tullut hakemaan pankinjohtaja Heinoselta vekseliä ja tämä epäili, menisikö raha juuri siihen tarkoitukseen, mihin miehet sen esittivät käytettäväksi. Arvi sanoi: "Nyt ovat rahat loppu, eikä tällä viikolla ole uutta tiedossa." Miehet lähtivät pois huoneesta allapäin ja törmäsivät ovella kauppias Olavi Nurmiseen, jolla oli rahatukko kädessään viedäkseen rahat kassaneidille tilille laitettavaksi.

Miehet tekivät täyskään-
nöksen ja marssivat toiveikkaina Arvin huoneen ovelle, koputtivat varovasti ja saivat kutsun sisään. Arvi totesi: "No mitä nyt taas? Eikö se asia jo tullut selväksi?" "Tuli se", sanoivat miehet yhteen ääneen. "Tultiin vaan sanomaan, että nyt sitä rahaa tuli. Kauppias itse toi sitä juuri tilille." Arvi kun oli sanansa mittainen mies, niin hän totesi: "Nythän meidän on sitten hyvä mennä tekemään se vekseli tuonne luotto-osastolle."

Heinosella oli myös näkemystä Vääksyn mahdollisuudesta kasvaa ja kehittyä asuinpaikkakuntana hyvän sijaintinsa ja upeiden luonnonolosuhteiden takia. Hän ryhtyi hankkimaan pankille maata. Pitkien neuvottelujen ja usean tarkkaan suunnitellun kaupan tuloksena Asikkalan Osuuskassa omisti 1960-luvun lopussa yli puolen hehtaarin kokois-
sen yhtenäisen maa-alueen Vääksyn silloisessa ydin-

keskustassa. Tontille rakennutettiin asuinkeuhasto sekä Osuuskassan uusi toimitalo vuosina 1969-70. Hankkeet

olivat silloin erittäin mittavia pankin koko huomioiden ja vaativat erityistä uskallusta pankinjohtajalta ja hallinnolta vakaata luottamusta asiaan sekä hyviä suhteita keskuspankkiin OKO:oon rahoituksen turvaamiseksi. Rakennuskoh-
teet onnistuivat erinomaisesti, ja siitä eteenpäin on pankin voimakas panostus asuntotuotannon rahoitukseen jatkunut vuosikymmenestä toiseen.

Arvi Heinonen osti perheelleen asunnon tuosta Osuuskassan rakennuttamasta kerrostalosta ja tyylilleen uskollisena kävi valvomassa rakennustöitä ja luultavasti muutaman neuvonkin pääsi antamaan.

Vastuullisia luottamustehtäviä

Heinonen toimi useissa eri yhteisöissä pitkäaikaisesti vastuullisissa luottamustehtävissä. Hän oli Asikkalan seurakunnan taloudenhoitaja 1960-71. Hänet nimitettiin myös jäseneksi erilaisiin seurakunnan suunnittelu-, hankinta- ja rakentamistoimikuntiin vuosina 1967-78. Hän oli Maataloustuottajain Asikkalan yhdistyksen sihteeri ja rahastonhoitaja, Asikkalan Metsänhoitoyhdistyksen rahastonhoitaja, Vääksyn Vesi Oy:n isännöitsijä ja eri taloyhtiöissä isännöitsijä ja hallituksen jäsen.

Arvi Heininen toimi myös Asikkalan yksityisen vanhustentalon Ehtookoto ry:n hallituksen jäsenenä ja useissa eri yhteisöissä tilintarkastajana. Hän toimi Asikkalan manttaalikunnan sihteerinä ja rahastonhoitajana. Asikkalan Manttaalisäätiön asiamiehenä hän oli peräti 40 vuotta ja osallistui myös nuorisoseuratyöhön toimien Asikkalan nuorisoseuran esimiehenä.

Reserviläistyö kuului myös veteraanin harrastuksiin, ja Heinonen toimikin Asikkalan Reservinaliupseerit ry:n rahastonhoitajana ja puheenjohtajana sekä osallistui myös Lahden piirin reservinaliupseerien hallitukseen. Hän oli myös voimakkaasti mukana pitäjälehti Päijät-Hämeessä hallituksen jäsenenä ja puheenjohtajana.

Tasavallan presidentti myönsi Arvi Heinoselle ansaitusti talousneuvoksen arvonimen vuonna 1982. Lisäksi hänet on palkittu kunnia- ja ansiomerkein valti-
ovallan, Osuuskassakirj-
män ja eri yhteisöjen taholta. Asikkalan Osuuskassan palkittiin myös Etelä-Suomen parhaana osuuskassana hänen johtajana olles-

Kalastus harrastuksena

Arvi Heinosen kalastusharrastus alkoi jo Laatokalla, missä hän oli isänsä ja isoisänsä mukana nuotavedossa. Myös Asikkalan Rotaryn, jonka perustajajäsen Heinonen oli, muistavat Arvin jokavuotisilta nuotantoreissuiltaan, joissa Arvi opasti kokemattomampia ja

Talousneuvos Arvi T. Heinonen kunniamerkkeineen 75-vuotiskuvassaan.

joiden lopuksi keitettiin yhdessä kalakeitto Arvin reseptin mukaan.

Arvi rakensi perheelleen kesämökin Päijänteen Pärnasaareen. Sieltä oli hyvä käydä kalassa. Arvilla oli omintakeinen ja ylväs tyylinsä liikkua vesillä yksin ollessaan. Hän ohjasi perämoottorilla varustettua soutuvenettä itse tekemänsä jatkovarren avulla, usein seisten, ja toista jalkaansa veneen keskipekillä pitäen.

Arvi hankki Kaarlo-veljelleen vuokramökin viereisestä saaresta, ja niinpä veljekset kävivät yhdessä kalassa yli 20 vuoden ajan. Toisinaan syksyisen siian kudun aikaan Arvi lähetti veljelleen Helsinkiin linja-auton pikavuorolla itse pyytämänsä ja huolella pakkaamansa savusiikapa-

Laulava karjalainen

Niin kuin niin monelle muullekin karjalaiselle oli laulu rakas harrastus myös Arvi Heinoselle. Hän lauloi ykköstenorien joukossa Vääksyn Lauluveikoissa 1950-luvulta alkaen.

Koko yhdeksänlapsinen Heinosen perhe. Kuva luultavasti vuodelta 1942.

Karjalan kaipuu

Karjalan vetovoima kasvoi vuosien vuodelta, ja Arvin kaipuu kotiseudulle oli suuri. Lapsuusmuistot sekä muistot kotiseutumatkoista Kurkijoelle, Ääniselle ja Valamol-
le elivät voimakaina. Koska myös Arvin lapset kävivät näillä kotiseutumatkoilla, pystyivät he keskustelemaan isänsä kanssa kotitilan pelloista yms. hänen sairastuttua, jolloin muistot rupesivat elämään voimakkaana mielessä. Ja kun Marja-Leena-
tyttären kotitilalla Hauhol-
la kylvettiin, oli Arvi mieli-
kuvissaan kylvötoissa lap-
suuden koti-tilallaan Perä-
Hamusessa.

Arvi Heinonen jäi eläkkeelle loppuvuodesta 1981. Hän oli onnellinen päästessään terveenä eläkkeelle. Valitettavasti hänen vaimonsa Annikki sairastui hyvin pian tämän jälkeen. Arvi hoiti vaimoaan ensin useita vuosia kotona. Kun Annikki myöhemmin siirtyi sairaalahoitoon, kävi Arvi hänen luonaan päivittäin.

Annikki kuoli vuonna 1998, ja viisi kuukautta sen jälkeen Arvi sai hiihtomat-
kalla Päijänteen jäällä aivo-
veren-
vuodon, minkä jälkeen hän asui elämänsä loppuun asti Vääksyn terveyskeskuksessa. Arvi säilytti pitkän sairautensa aikana iloisuutensa ja huumorintajunsa ja nauroi itsekkin muistinsa tekemille teppo-

sille. Vaikka sairastumisen myötä ajan ja paikan taju kulkivat ajoittain omia polkujaan, niin oma hurmaava persoona säilyi loppuun asti. Arvin 85-vuotissyntymäpäivillä vain pari viikkoa ennen hänen kuolemaansa oli läsnä neljä sukupolvea. Vielä tuolloin Arvi-
ukki piti kiitospuheen lastenlapsilleen, jotka olivat tehneet ukistansa hienon multimedia-esityksen.

Arvi Heinonen oli suuri persoona: valoisa, lupsakka, tarpeen tullen tiukka, todellinen seuramies, reilu ja rehti Kurkijoen ja Perä-

Hamusen poika.

Anne-Maarit Heinonen

Kaarlo-veljen tytär

Kun keskiviikkona 4. päivä toukokuuta tuli kuluneeksi 20 vuotta säätiön perustavasta kokouksesta on paikallaan luoda lyhyt katsaus niihin syihin, mitkä johtivat säätiön perustamiseen, sekä toimintaan kuluneiden vuosikymmenien aikana. Keväällä 1956 sai allekirjoittanut säätiön hallitukselta tehtäväkseen julkaista yksityiskohtainen historiikki 10-vuotisesta toiminnasta. Vuoden 1956-57 vaihteessa julkaistiin selostus Kurkijokelaisessa niin, että se voitiin irroittaa 38-sivuiseksi vihkoksi. Käytänkin tätä julkaisua hyväkseni pääkohdilta, lisäten vain sen jälkeen tapahtumat ja toimintatilastot.

Perustamisajatus syntyy

Vaikka välirauhan jälkeen vahvistettu korvauslaki lupasi vain vähäisen osakorvauksen, kävi selville, että muodostuu rahastoja kunnan sekä yhteisöjen jäämistöistä, joiden käyttö kuntalaisten sekä jäsenistön hyväksi, ellei tarkoitukseen perusteta erikoista elintä, on melkein pä mahdoton. Ketään ei voitane suoranaisesti nimetä säätiöajatuksen isäksi, sillä ajatus lienee itänyt useampien niiden henkilöiden mielessä, jotka olivat mukana sekä kunnan että eri yhtymien asioiden hoidossa. Varsinainen aloite tehtiin kumminkin kunnan hoitokunnan päätöksellä, jolla valtuutettiin aikaisemmin valittu nk. Kurkijoen Historiatoimikunta hoitamaan asiaa eteenpäin. Historiatoimikunnan nimessä lähetettiinkin maali-huhtikuun vaiheissa 1946 kaikille kurkijokelaisille yhtymille allaoleva kirjelmä, jonka lisäksi asiasta oli ilmoitus m.m. sanomalehti Karjalassa sekä eräissä pitäjälehdissä.

Kurkijoen Historiatoimikunta. Helsingissä maalisk. 28. p:nä 1946

Asia: Kutsu Kurkijoen säätiön perustavaan kokoukseen.

(Yhtymän nimi)

Kurkijoen kunnan ja Kurkijoen hoitokunnan valtuuttamana toimikuntana on allekirjoittaneilla kunnia kutsua järjestönne edustamaan Kurkijoen säätiön perustavaan kokoukseen, joka pidetään Ilmajoella Kurkijoen kunnan hoitokunnan toimistossa lauantaina toukokuun 4. päivänä 1946 kello 14.

Säätiöhankkeen tarkoituksena on lähinnä pyrkiä turvaamaan entisen Kurkijoen kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä henkisiä ja taloudellisia pyrintöjä perustamistilaisuudessa käsiteltävän säädekirjan luonnoksessa lähemmin mainituin ehdoin.

Kurkijokelaisin terveisin Pekka Kiiski puheenjohtaja, Heikki Kiiski, Kaapro Huittinen, Eero Veikkolainen, Pekka Kyytinen sihteeri.

Liitteenä: Pöytäkirjaotteen kaavake, jota suositellaan käytettäväksi. Tavalli-

nen valtakirja ei riitä.

Säätiön perustava kokous

Kokouskutsu olikin saanut suopean vastaanoton ja kokouksen alkaessa olikin Kurkijoen kunnantoimiston hallussa olleeseen huoneustoon Ilmajoella kokoontunut runsaasti eri yhteisöjen edustajia, sekä muita kurkijokelaisia tuvan täydeltä. Vilkkaan keskustelun jälkeen, jossa Pekka Kiiskin ollessa estettynä hoiti puheenjohtajan tehtäviä Heikki Kiiski Savoja ja pöytäkirjaa piti maist. Pekka Kyytinen (Helsinki) Särkijärveltä, päättyi kokous siihen, että säätiö on perustettava. Perustamiskirjan allekirjoittajina ovat eri yhteisöjen valtuuttamat henkilöt sekä joukko kokouksessa mukana olleita merkityn nimensä jälkeen kuka pienemmän kuka suuremman summan. Säätiölain mukaan katsotaan kuitenkin säätiön perustajiksi vain ne, jotka ovat maksetuin sitoumuksin nimensä perustuskirjaan merkinneet. (Kurkijoen historia siv. 449-452).

Säädekirjaan merkitty ja maksettu alkupääoma jäi verrattain vaaatimattomaksi vain 272.000 silloista markkaa, mutta jokatapa-uksessa säätiö tuli perustetuksi ja sen hoidossa 20-vuotispäinä olevat rahastot olivat yli satakertaiset perustamispääomiin verrattuna.

Säätiö järjestäytyy

Ensimmäinen tehtävä oli luonnollisesti sääntöehdotuksen läpikäyminen, hyväksyminen sekä säätiön toiminnan organisoiminen.

Jo aikaisemmin kunnan hoitokunnan nimeämä toimikunta oli laatinut sääntöehdotuksen säätiölle, jossa tehtävässä heitä olivat avustaneet Liitosta. Vaikka säännöt, ennenkuin ne saivat lopullisen muotonsa ja tulivat hyväksytyiksi, joutuivat läpikäymään vielä monta tarkistusta ja pikkukorjausta, mitkä aiheuttivat pääasiassa säätiölain asettamista rajoituksista, eivät muutokset asiallisesti vaikuttaneet vaikuttavasti toiminnan alkuunpääsyyn.

Ajan oloille kuvaavaa oli se, että kun sääntöluonnos ensikerran esitettiin viranomaisille tarkistusta varten, oli Kurkijoen säätiö muutettava, koska Kurkijokea ei voitu mainita ja siksi nimeksi tuli Kurki-Säätiö, joka ilman enempää sai hyväksymisen, mutta minkä nimen jokainen entinen kurkijokelainen tuntee omakseen. Samasta syystä myöskin muut luovutetun alueen pitäjäsäätiöt saivat nimensä kutetn Hiisi = Hii-

tolan säätiö, Jaama = Jaakkiman säätiö, Pyhä = Pyhäjärven säätiö jne. Kurki-Säätiö oli siis ensimmäinen luovutetun Karjalan pitäjäsäätiö, mikä sotien jälkeen perustettiin ja jonka säännöt myös ensimmäisenä saivat vahvistuksen oikeusministeriössä 21. p. joulukuuta 1946 ministeri Eino Pekkalan allekirjoituksella varustettuna.

Perustamiskokouksessa valittiin säätiölle valtuuskunta, johon nimitettiin 12 varsinaista jäsentä ja kullekin henkilökohtainen varajäsen. Valituista valtuuskunnan jäsenistä on edelleen yli puolet mukana säätiön työsaralla.

Valtuuskunta oli nimenyt samassa kokouksessa hallituksen, johon valittiin seuraavat jäsenet: Pekka Kiiski Suonenjoelta, Heikki Kiiski Ilmajoelta, Jaakko Hämäläinen Ilmajoelta ja Juho Toiviainen Punkalaitumelta sekä Juho Tukia Helsingin pitäjältä. Tulkoon mainituksi, että säätiön alkutoiminnan aikoina hoiti kaiken kirjeenvaihdon, mikä koski kokouksut-suja, yhteyttä rekisteriviranomaisiin ym., maisteri Pekka Kyytinen Helsingistä (Kurkijoki, Särkijärvi).

Toiminta alkaa

Vaikka säätiön peruspääoma jäikin varsin pieneksi, oltiin tietoisia siitä, että sikäli, kuin kunta sekä kunnan alueella toimivat yhtymät joutuvat selvitystilaan, niin säätiö tulee saamaan sijoitus- ja käyttöpääomia, joiden takia säätiö on perustettukin siinä tarkoituksessa, että yhteisenä säätiölain mukaan hoidettuna rahastona voidaan tuottoa käyttää muodossa tai toisessa kaikkien kurkijokelaiskotien hyväksi.

Ensimmäinen P. Kyytisen luona 29.9.46 pidetty hallituksen kokouksen pöytäkirja kertoo useista suunnitelmista, vaikka sääntöjä ei vielä oltu vahvistettu. Suunniteltiin jopa oman talon hankkimista Loimaan seudulta sekä oman lehden julkaisemista, mikä sitten myöhemmin kolmen vuoden kuluttua monien vaiheiden ja vaikeuksien jälkeen toteutuikin.

Kun vuoden 1946 lopun mennessä oli varoja siirtynyt säätiön tilille vain vähän yli 400.000 silloista markkaa, päätti hallitus 3.2.1947 pitämässään kokouksessa, että varsinainen avustus- yms. toiminta aloitetaan vasta sen jälkeen, kun käyttöpääomat ovat kohonneet yli 2 milj. mk. Samassa kokouksessa tehtiin päätös Karjalan Valon y.m. osakkeiden sekä kunnan irtaimiston ostosta säätiölle.

Vain yksi opintolaina myönnettiin. V. 1948 alussa siirtyi kunnan jäännösomaisuus säätiölle. Varakkaalta Kurkijoen kunnalta ”peri” kunnan nimeä kantava säätiömme vain vähän yli + milj. mk. Syynä tähän oli se, että kuntamme oli rikas realiomaisuudesta, mikä jäi paikalleen, ja valtio huolehti pienetkin saatavansa viimeiseen penniin.

Vähitellen karttui kumminkin säätiön omaisuus. V. 1950 tilinpäätöksen mukaan oli tilillä vajaa 3 milj. ja vasta v. 1951, kun puretun Kurkijoen osuuskunnan varat olivat siirtyneet säätiölle, kirjattiin omaisuustaseen loppusummaksi 8.475.121 mk.

Arvopapereita oli saman aikaisesti kertynyt yli 2,5 milj. mk. nimellisarvosta. Vuoden 1966 alkaessa olivat säätiön omat sekä hoidettavana olevat rahastot kasvanneet sikäli, että niiden vuotuinen tuotto on kohonnut 27-28.000 mk. Tämä summa vähäistä hoito- ja hallintokuluja lukuunottamatta käytetään vuosittain monin tavoin kurkijokelaiskotien hyväksi, tahi muihin tarkoituksiin, joilla on laajempi yhteiskunnallinen merkitys.

Lyhyt katsaus vuosien varrelle

Pitäjäjuhlat

Kokouksessaan 3.2.1947 teki hallitus aloitteen pitäjäjuhljen pitämisestä. Ensimmäiset juhlat olivat Loimaan mlk. kirkossa ja kirkkopuistossa 27.7.47. Sen jälkeen on juhla vietetty joka vuosi, heinäkuussa, lukuunottamatta v. 1952, jolloin juhlat olivat 22.6. Loimaan kauppalassa. ”Muistojen ilta” on ollut edellisenä lauantai-iltana jo seitsemänä vuotena, ja nyt kutsutaan kurkijokelaisia taas juhlaansa Loimaan kauppalassa 23.-24. p:nä heinäkuuta. Lauantain iltajuhla tullaan monien toivomuksesta aloittamaan myöhemmin, kuin tähän saakka on ollut tapa.

Kurkijokelainen

Kuten on jo mainittu, julkaistiin ennen joulua 1949 lehtemme ensimmäiset näytenumerot. Sen jälkeen on lehti 6-10 kaksoisnumeroa lukuunottamatta ilmestynyt viikottain. Toimittajina ovat olleet v. 1950-51 Toivo Taitonen, 1951-62 Juho Toiviainen, 1962-64 Teuvo Ahokas ja Kirsti Haavisto, 1964-66 Uno Varjus.

Viimeiset kaksi vuotta sekä ensimmäiset vuotensa on lehti ilmestynyt ilman säätiön tukea. Toivotaan nuorten ottavan entistä enemmän osaa lehden toimittamiseen, sillä se takaisi tulevaisuuden, kun kynä kirjoaa entisten kirjoittajien kädessä.

Kuvateos

”Muistojemme Kurkijoki” –kuvateos vei aikaa lähes 12 vuotta, ennenkuin se saatiin julkaistuksi v. 1952 lopulla. Kuvateoksen vaiheet eivät kaivanne tarkempaa selostusta.

Tulkoon kumminkin mainituksi, että kun teos hinnoitettiin kustannustaseen mukaan, ei siitä ole aiheutunut kustannuksia säätiölle ja loppuvarasto, jota on vielä jäljellä yli 300 kpl, onkin myyty hintaan 5 mk kappaletta.

Kurkijoen historia

Historiahanke oli Kurkijoen esillä monta kertaa jo 1930- ja 1940-luvuilla, mutta vasta sen jälkeen, kun 27.3.1949 säätiö asetti kolmihenkeisen toimikunnan ja hankkeeseen tulivat mukaan Hiisi-, Jaama- ja Lumi-Säätiöt, saatiin kihlakunnan vaiheita kertova osa I-III valmiiksi monien vaiheiden jälkeen 1958. Viimeinen varsinainen pitäjähistoria valmistui kenraali V. H. Vainion toimittamana v. 1960. Historiaa on jäljellä viimeisestä osasta vain muutamia kymmeniä kappaleita.

Pitäjälippu

V. 1955 valmistettiin säätiön toimesta pitjälippu, josta on otettu useita painoksia. Kauniina ja hinnaltaan halpana se on levinnyt satoihin koteihin ja on edelleen saatavissa säätiöltä 12 mk:n hinnalla + postikulut.

Kansallispuku

1950 aikaansaatiin käsityönopettaja Vappu Kiiskin aloitteesta oma Kurkijoen kansallispuku, mutta valitettavasti puku ei ole huomattavammin levinnyt yleiseen käyttöön.

Toimihenkilöt

Valtuuskunnan puheenjohtajana ovat toimineet kirkkoherra A. Kujala 1946-50, mv. Heikki Kiiski 1950-52, ja 1952 alkaen Kaapro Huittinen. Valtuuskunnan sihteerinä toimi 1946-56 maist. Pekka Kyytinen. Hallituksen sihteerinä on v. 1946 lähtien ollut Juho Toiviainen, ja vuodesta 1953 lähtien hoitanut säätiön asiain miehenä kaikki säätiön päättämät toimenpiteet ja vastannut pitäjäjuhljen järjestämisestä paikallisen Karjala-Seuran kanssa.

Rahastonhoito

1957 lähtien on rahastonhoitajana toiminut Loimaan Seudun Osuuskassa. Aikaisemmin toimi rahastonhoitajana J. Hämäläinen, Juho Toiviainen ja Martti Koho.

Vainajat

Säätiön valtuuskunnan vakinaisista ja varajäsenistä on kuoleman kautta poistunut seuraavat henkilöt: Uno Manner, Eero Veikkolainen, Eevi Tyrni, Heikki Kiiski, Pekka Veijalainen,

Vilho Piilinen, Hanna Veijalainen, Viktor Kärri ja Pekka Kiiski (vanh.).

Kaikki he olivat tunnetuita kurkijokelaisia, jotka varsinaisen elämäntyönsä ohella toimivat monenlaisissa tehtävissä taloudellisen ja henkisen elämän piirissä. Muistamme kunnioituksella heidän työtään myös säätiömme työsaralla.

Tilastotietoa

Vaikka säätiömme toiminnasta annetaan vuosittain yksityiskohtainen vuosikertomus, lienee sittenkin paikallaan lyhyt numerollinen yhteenvedo koko toimintajalalta:

Opintolainoja on myönnetty kaikkiaan 94 lainaa, 61.050 mk.

Opintoavustuksia 956 erässä yhteensä 90.530 mk.

Kurkijoen Marttayhdistykselle annettu erinäisiä avustuksia 7.400 mk.

Vapausoturiien Huoltosäätiölle v. 1961-65 yhteensä 5.000 mk.

Karjalan Liiton jäsenmaksuina suoritettu 3.250 mk.

Varattu opiskelija-asuntolasta Viipurilaiselta osakunnalta yhden huoneen vuokraoikeus 2.500 mk.

Käytetty Nuorisoseurayön tukemiseen 5.680 mk.

Kunnostettu torvet Aromäen Nuorisoseuran soitto-kunnalle ja lisäksi avustuksia 2.400 mk.

Avustettu Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkihankintaa usealla paikkakunnalla: 1.150 mk.

Kurkijoen kansallispuvun suunnittelu ja teko: 200 mk.

Kurkijokelaisen murteen ja tietouden äänitykseen useassa erässä: 2.450 mk. Nauhoitusta yli 54 tuntia.

Pitäjähistorian hintana lahjoitettu ostajille n. 15.000 mk.

Emäntien virkistysmatkoihin ja nuorten virkistysmatkoihin käytetty n. 5.500 mk.

Kaikkiaan on erilaisiin avustuksiin ja tukitoimenpiteisiin käytetty yhteensä yli 232.000 mk.

Loppusanat

Edelläolevassa on luotu lyhyt katsaus Kurki-Säätiön perustamisvaiheisiin ja toimintaan kuluneen kahden vuosikymmenen aikana.

Säätiön piirissä on jatkuvasti pyritty etsimään uusia työmuotoja, mitkä olisivat toteuttamiskelpoisia ja joiden vaikutus tapaisi mahdollisimman monta kurkijokelaiskotia. Kaikissa avustusta ja muissa toimenpiteissä on sosiaalinen näkemys sivuutettu ja katsottu, että jokainen koti on samassa asemassa ja jokaisella on samat oikeudet. Toivottavasti löytävät uudet voimat uusia ideoita toteutettavaksi säätiömme työsaralla lähivuosina.

Loimaalla, äitienpäivänä 1966

Juho Toiviainen

20-vuotishistoriikki on julkaistu Kurkijokelaisessa nro 19/20.5.1966.

Jatkoa ed. numerosta

Siitä huolimatta, että tullessa maha pullisteli hermesopasta, olo tuntui monta kiloa kevyemmältä kuin mennessä. Tunnelma kohosi aivan pilviin, oli juhla-tunnelma, josta sävellystaitoinen olisi voinut urakoida vaikka ”saippuaopperan”.

Ei siitä aivan oopperaversiota tullut, mutta iltatavaan alkaessa tummentua pidettiin vielä yhteinen laulutuokio. Eino kaivoi haitarinsa esille ja tuumi: ”Taitaa olla viimeinen tilaisuus riemuliiterin järjestämiseen. Huomenna sitten ei ole enää tätäkään kattoa pään päällä. Alkaa tositoimet, eikä tähänkään ilonpitoon enää ole aikaa.”

Vaunun ovi vetäistiin auki. Heinäpaali auki revittyä antoi mukavaa pehmi-kettä takamuksille. Ergonomia vaikutti vähän keskeneräiseltä, mutta ei se laulamiseen haitallisesti vaikuttanut. Muutama kymmenen laulua siinä vetäistiin Einoon säestyksellä.

Saimme oikein kuulijotakin lähietäisyydelle. Ensin alkoi kertyä nuorisoa ja muutama vanhempikin. Näytti siltä, että hekin availivat suitaan, kenties ihan lauloivat mukana ja ihmetellen päällistelivät meitä. Olimme kai heidän mielestään aivan outoja lintuja niissä mai- semissa.

”Tää on vain maailmaa, eikä sen kummempaa, paratiisiksi ei tätä saa, eikä kannata täällä tämän maan- kuoren päällä käydä turhista hermoilemaan.” Äskeinen laulu kiekaistiin oikein rie- hakkaasti ja nauraa kikatet- tiin sen päälle.

Hiljalleen Eino tapaili sointuja näppäimistä, etsien mielensä sopukoista jotain ikään kuin loppulauluksi. Sormet alkoivat illan viile- ydessä jo muuttua vähän jäykiksi kulkemaan näppäimistöllä. ”Sitten jokainen mukaan, otetaan seuraavaksi Karjalaisten laulu”, hän sanoi.

”Suloisessa Suomessamme oisko maata armaampaa, kuin on kaunis Karjalamme, laulun laaja kotimaa. Lauluna sen kosket kuohuu, järven aallot loiskuaa, säveleitä salot huokuu, ikihongat humajaa.”

Härkävaunun kuorolai- sista muutama joutui lopet- tamaan, laulu vaihtui itkuk- si. Mutta kun Eino vain jat- koi soittoaan, ratapihalla ol- leet paikkakuntalaiset jat- koivat koko laulun lop- puun.

Niin herkkä on karjalai- nen mielenlaatu, meistä jo- kainen koki sen ikään kuin tervetulotoivotukseksi. Sit- tenkin meidät hyväksyttiin, ja ymmärtäjiä löytyi.

”Nyt sitten porukka or- relle. Näillä tiedoin viimei- nen yö heinäpaalin päällä. Vetäkäähän makoisat unet, aamulla alkaa kova vipinä”, sanoi Eini alkaen kavuta ensimmäisenä platsilleen.

”Lautasille” numero

Aamu valkeni hitaasti. Pilvet roikkuivat aivan kuin jossain kannattimillaan pui- denlatvoja hipoen. Jos pui- ta olisi ollut enemmän, pi- meys ei ehkä olisi väistynyt koko päivänä. Mutta maise- man laakeus auttoi nyt täs- sä asiassa.

Pieni kahden miehen ko- mitea lähestyi vaunujam- me. Toisella oli tieto seu- raavan yön majapaikastam- me, joka sijaitsi aivan lähel- lä asemaa. Se oli Köykän talo. Toinen mies kertoi ole- vansa nimeltään Kantala. Hänen toimenkuvaansa kuului hoitaa lehmien ko- koomaleirin päällikkyyttä. Hänen puoleensa voi kään- tyä niissä asioissa. Leiriai- taus, monien hehtaarien peltolakeus oli sekin aika lähellä asemaa.

Se aitaus oli nielaissut sisäänsä satoja nauloja jo ennen meidän lisäämääm- me päälukua. Koko alue miltei aaltoili kuravellin peitossa.

”Hyväst täällä ovat assiit, karjahoitajillekkii on järjes- tetty iha ilmane mutakyl- py”, tokaisi Eini.

Kantala antoi Einille purkin, jossa oli jotain epä- määräisen väristä maalitö- köttiä. Pyöreäpäinen lyijy- kynän näköinen puutikku

Härkävaunun kuorolaisista muutama joutui lopettamaan, laulu vaihtui itkuksi.

toimitti pensselin virkaa. Jokainen eläin sai ”lautasil- leen” numeron ennen tar- haan laskemistaan. Numero ja laumatiedot hoitajatietoi- neen merkattiin tiiviisti kir- joihin ja kansiin. Hoito- suunnitelmat tehtiin, ja jo- tenkuten homma näytti toi- mivan.

Aitauksen tienoilla pyö- ri väkeä vaikka kuinka pal- jon. Jotenkin siinä vain kävi niin, että Kantala nimitti heti kättelyssä Einin apulai- sekseen. Eikä se työ ollut mikään pikkujuttu. Koko kirjanpito. Manuaalisesti. Sitä suurta paperikasaa piti kantaa aina mukanaan. Ti- lanne muuttui päivittäin moneen kertaan.

Ruosteinen potkukelkka

Silmäys siihen valtai- saan monituhapäiseen kar- jalaumaan sain Einin kiu- kustumaan. Ei lauman vuoksi, vaan erään matkan aikana sieppaamansa lau- seen vuoksi.

Mikä isänmaan petturi ja keplottelija lienee ollut, nuorennäköinen mies, jon- ka Einin mielestä olisi pitä- nyt olla siellä, missä muut- kin kunnan miehet olivat. Tämä ääliö huhuili kaiketi tarkoituksella ja tarpeeksi kuuluvalla äänellä: ”Ei eva- koilla kellään mitään omai- suutta ole. Korkeintaan ruosteinen potkukelkka, mitä varjelevat kuin passi muniaan...”

Tavallaan sekin sanoja oli oikeassa. Sinne ne jäi- vät: suurin osa tavaroista,

Onerva Puro: Hyvästi koti ja leikkikalliot Osa 5

lisäksi pellot, talot ja muuta rakennukset. Lisäksi vielä sanojan maisemia kauniim- mat kotitienoot. Eihän tuol- laiselle surkimukselle sitä kannattanut alkaa selitellä, ei se olisi uskonut kuiten- kaan.

Saipahan sekin housu- niekka oman äänensä kuu- luviin. Tönäistyä ivapiikin evakon nahkaan.

Ihmisistäkö säilörehua

Köykän talo määrättiin meidän majoituspaikak- semme. Koko pihapiiri kaikkine rakennuksineen olisi hyvin soveltunut vaik- kapä museomiljööksi. Ra- kennuksista henki kauniisti harmaantunut ajanpatina. Niitä ei ollut varmaankaan koskaan maalattu. Osa niis- tä oli unohtunut vähän keh- nonlaiselle hoidollekin. Mutta eihän se asia meille mitään kuulunut.

Yöllä kyllä huomasim- me, että pikkuriikkisen liip- pasi meitäkin. Meille oli näytetty nukkumapaikaksi oikeastaan aika jännä paik- ka. Kahden, päädyt vastak- kain asetetun ulkorakennuk- sen välissä oli kaiketi joskus ammoin ollut noin pari kol- me metriä leveä sola. Jos- sain tilanteessa tuo sola oli päätetty ottaa uusiokäyt- töön. Siihen oli rakenneltu katto ja lattia. Senkin hom- man oli aikoinaan kai hoita- nut isoisän isä tai isoisä.

Siihen aitaksi muunnel- tuun solaan saimme laittaa petimme kuntoon. Heinä- paalista kuivia heiniä vain alle. Mikä siihen oli kellah-

taissa. Luonnonläheiset heinäkorjuutuoksut ne- nään aromeja välittäen, oli- si voinut unissaan käväistä vaikkapa Kurkijoen koti- maisemissa. Vaan kun ei sekään ottanut onnistuak- seen, ei keneltäkään, vaik- ka väsymys painoi jokaisen silmäkulmia.

Jos taivaankansi olisi näyttäytynyt tähtiloistos- saan ja kullankeltainen kuu olisi möllötellyt omalla paikallaan, olisimme jo sii- nä kellahtamisvaiheessa huomanneet pientä vikaa majapaikassamme. Meidän Eldoradomme käänsi nyt meille täysin sen ehtoopuo- lensa. Koko päivä oli jo ol- lut synkkä ja pimeä. Paksut sinisenmustat pilvet ajeleh- tivat hiljaisen tuulen kuljet- tamina ilman osoitetta. Emmehan me pimeässä ha- puillen heinävuodetta teh- dessämme nähneet senkään vertaa, kuin vähän aikai- semmin viimeisiä askareita ulkosalla toimittaessamme.

Tyytyväisinä asetuimme makuulle, vieri viereen, ku- ten jo olimme tottuneet te- kemään. Osa taisi unissaan päästä jo Hiitolaan asti, muttei ehtinyt vielä Kurki- joelle. Valtaisa sateenropi- na rummutti niitä muuta- mia kattolautoja, jotka oli- vat jääneet jäljelle. Paikka- kunnalla lienee riehunut jo- nain syksynä kova syys- myrsky, joka järjesti sam- maloituneitten päreitten syystanssin ja vei ne men- nessään.

Tämän sateen tehtävä oli kai säilöä eläviä ihmisiä apila-timoteiliemeen. Kyl-

lä suora, komea rivistö hy- vin pärjäsi vertailussa silak- kasäilykkeille. Mutta eva- kot, nehän narisevat kaikes- ta! Eivät taaskaan olleet tyy- tyväisiä... Kaikenlaista ih- mettä... Jokainen etsi sei- nen vierustoilta poutaisem- paa paikkaa. Joku yritti nuk- kua seisaallaankin kuin naa- purin valakka siellä koti- puolessa.

Loikka mielikuvitus- maailmaan

Otetaan mukaan joku mielikuvitusmaailman kol- mas persoona, joka katselee meitä vaikkapa sieltä pilvi- harsojen läpi. Hän voisi olla entisaikojen luku- ja kirjoi- tustaidoton runonlaulaja. Meitä tuolla hetkellä katsel- lessaan hän istuisi tuossa avaralla pihalla. Istahtaisi sa- teen liottamalle, lahonneelle penkille. Sadekuuron ropis- tessa ja siitä huolimatta kai- vaisi kanteleensa esille. Hän voisi olla vaikka Salmilai- nen, Sjopan Jänis, joka het- ken inspiroimana pystyisi loihtimaan Katottoman Ai- tan Kalevala-mittaisen laulu- runon säestyksineen.

Niinkin olisi voinut käy- dä, että sieltä meidän pakon edessä luovuttamiltamme mailta olisi jäänyt varjostaja tekemään taivalta taaksem- me. Olisi halunnut välttä- mättä nähdä, miten heidän aikaansaamansa homma lo- puksi päättyy, kuinka sisu- kasta ja sitkeää pienen Suo- men kansalaiset oikein ovat. Olisi siinä ihmettelemistä, kun eivät menneetkään kah- dessa viikossa polvilleen, niin kuin heidän oma ”isä au- rinkoisensa” ennusti.

Tuo kuviteltu varjosta- jamme, venäläinen säveltäjä Sergei Prokofjev ajatteli tie- tenkin myös omaa etuaan. Hän oli varma, että evakko- jen taipaleesta löytyisivät ai- nekset peräti sinfoniaan. Taikka ainakin muutamaan sonaattiin. Taiteilijana hän kyllä tiesi, miten herkkiä kie- liä eri tunnetasoilla pystyt- tiin koskettelemaan.

Tuo sateinen yö ei ollut paras mahdollinen Sergein kannalta. Ei siihen märeille penkille ollut yhtään muka-

va istua, takapuoli kastui. Ja inspiraatio kuoli, vaikka hän kuinka katseli avoinna olevasta aitan ovesta, kuin kulisseista ikään, sisätilojen näkymää.

Kyllä näkymässä tietenk- in aineksia löytyisi. Aikui- set ihmiset taistelivat sei- saallaan unta vastaan, tietä- en unessaankin, miten latte- ana nenä olisi, jos sen unen- pökörrässä lattiaan iskisi. Hiukset ja vaatteet märkinä ei voi mitenkään väittää, että ryhmä olisi ollut fil- maattisen näköinen, saati sitten sinfonisen aineksen suuriin sfääreihin kohotta- maa ainesta.

Tosiasia on pakko myön- tää – vaikkapa vihollisesta. Venäjältä on aina löytynyt hyviä säveltäjiä. Heidän joukkoonsa Sergeikin kuu- luu. Vaikka hän nyt munat märkinä istui siinä oman vi- hollismaansa länsilaidan ai- kansa palvelleella, lahon- neella penkillä, ei hän sitä edes huomannut. Jostain vain kuin suunnattomasta yöntummasta putkesta läh- tivät sävelet pulppuamaan. Kun luomisvimma iskee, siinä eivät olosuhteet mer- kitse mitään. Prokofjev oli elementissään. Nyt sytytti, tulossa oli viulukonsertto, jolle löytyi ensimmäiseksi nimi: Päreitä tuulessa!

Aittojen takaa rajaojasta kuului sammakon kurnutus. Musiikkiahan se oli sekin. Sieltä tummien kielten puo- lelta. Sateen ropina, tuulen säestyksellä ja ilma tuulta, vivahteita löytyi paljon. Tuulen suhina, veden lirinä, kammottavana yksityiskoh- tana evakkojen aitasta kuu- luva kärkeä kirus. Se säräh- ti korvaan, mutta oikeastaan antoi hyviä aineksia käyttää tuossa sävellyksessä myös patarumpuja. Mitä rankem- pana sade jatkui, sen moni- naisemmat olivat sävelai- nekset. Aitassa olevien evakkojen äänellinen mate- riaali vaihteli yön mittaan.

Ei Sergei enää ollut var- ma, saako noista aineksista viulukonserttoa. Jotain suurta kuitenkin syntyisi, se oli varmaa.

Jatkuu...

Escon puumerkki

Kurkijoelta, Muolaasta, Jaakkimasta

Kiitos Arvi Heinospelä näytelmäkritiikistä (Kurkijokelainen nro 2/26.1.2007), toivottavasti herätti mielenkiintoa. Yleisön pyynnöstä Kuin tuhka tuuleen -näytelmää esitetään ensi marraskuussa uudelleen, koska liput olivat loppuunmyytyjä jo ennen ensimmäistään esitystä! Yksi näytös on jo varattu, joten kannattaa harkita esi-

merkiksi pikkujoulujen viettämistä teatterilla.

Aikaisemmin ei valitettavasti ole mahdollista näyttelmää esittää, koska lapsilla ja nuorilla on teatterilla joka kuukausi jonkun ryhmän esitykset. Tervetuloa katsomaan myös niitä!

Ja sitten vielä lisäystä niihin karjalaisiin sukujuuriin. Myös Suokkaan Jarmmon isä on karjalaisia, tosin

Muolaan Perkjärveltä. Minun juureni menevät isän puolelta Kurkijoen Sorjoon. Ukkinen Hannes Toivanen syntyi ja kasvoi siellä, ja mummoni Taimi (o.s. Kammonen) oli kotoisin Jaakkimasta. Nämä kytkökset tulivat jutusteluissa teatterilla ilmi, eli melkein puolet porukasta omaa karjalaisjuuret!

Lumiset talviterveiset ja

tervetuloa pikkujouluihin Loimaan Teatteriin Vesikoskitaloon (ent. Nahkalinna)!

Kirsi Toivanen
(ei Tolvanen)

Aurora (Kaija Joensuu) ja Camilla Hallamaalla (Pirkko Alhonen) on täysi työ pitää veljenpoikansa Helmer (Jarmo Suokas) aisoissa, kun hautausmaasta pelastetaan konkurssilta. Kuva Loimaan Teatteri.

Mellilän Autosta tuli Loimaan Auto

Kalevi Koivisto ja Jouko Hakala allekirjoittivat Loimaalla keskiviikkona kauppakirjan, jolla Mellilän Auto Oy:n liiketoiminta siirtyi helmikuun alussa Jouko Hakalalle ja Loimaan Laatuauto Oy:lle. Mellilän Auton tiloissa jatkuu Ford-, Skoda- ja Suzuki-merkkisten autojen myynti entiseen tapaan, vain liikkeen nimi muuttuu Loimaan Autoksi.

Oy Ford Ab ja Loimaan Laatuauto Oy allekirjoittivat samana päivänä valtuutetun Ford-jälleenmyyjäsopimuksen ja valtuutetun Ford-korjaamosopimuksen sekä valtuutetun Ford-varaosakauppiaan sopimuksen Ford-liiketoiminnan aloittamisesta Loimaan piirissä. Käytännössä toiminta jatkuu entisenlaisena. Loimaan vastuualueeseen kuuluvat Alastaro, Loimaa, Mellilä, Oripää, Punkalaidun, Pöytyä, Vampula, Yläne ja Ypäjä.

Vuonna 2006 Ford oli neljänneksi myydyin henkilöautomerkki ja Ford Focus kolmanneksi myydyin merkki. Yksi vuoden suurimmista menestystarinoista oli uusi Ford S-MAX, jonka menestys huipentui tavoitellun Vuoden Auto 2007 -palkinnon voittamiseen. Myös

uusi Ford Transit sai tavoitellun Vuoden Pakettiauto 2007 -palkinnon. "Fordin mallisto ei ole koskaan ollut näin monipuolinen", totesi Oy Ford Ab:n toimitusjohtaja Hannu Pärssinen.

Skoda-autojen maahantuoja Helkama-Auto Oy solmi niin ikään tammikuun viimeisenä päivänä Loimaan aluetta koskevan jälleenmyynti- ja huoltokumppanuussopimuksen Loimaan Laatuauto Oy:n kanssa. "Skoda on merkittävästi kasvattanut myyntiä viime vuosina. Vuonna 2006 saavutettiin kaikkien aikojen myyntiennätys: uusia Skoda-autoja rekisteröitiin Suomessa kaikkiaan yli 6 300 kappaletta ja markkinaosuudeksi muodostui 4,4 %", kertoi Helkama-Auton toimitusjohtaja Juha Mutanen. Hän kiitteli Kalevi Koivistoa ja Mellilän Auto Oy:tä menestyksekkäästä toiminnasta Skoda-merkin hyväksi Loimaan alueella. Hän oli myös tyytyväinen, että myyntityön jatkajaksi oli löytynyt kokenut ja vahva yhteistyökumppani.

Mellilän Auton henkilökunta siirtyy Loimaan Laatuauto Oy:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Mellilän Autossa on henkilökuntaa noin 15 ja Loimaan

Laatuautossa noin 25 henkilöä. Kaupan jälkeen palkattaneen pari automyyjiä lisää.

Loimaan Auton, mikä on Loimaan Laatuauton apuoliminimi entiselle Mellilän Autolle, johtajana helmikuun alussa aloittaa Kalevi Suvila, jolla on monikymmenvuotinen kokemus nimenomaan Ford-myyntityöstä.

Yli 20 vuotta autokauppiaana

Mellilän Auto Oy:n ostanut Jouko Hakala perusti Loimaan Laatuauto Oy:n 21 vuotta sitten. Hän oli lähtenyt ostamaan itselleen autoa Kalevi Niskaselta ja päätyi ostamaan koko autokaupan. Kaupan myötä yhdistyneiden autokauppojen liikevaihto viime vuodelta oli noin 27 miljoonaa euroa. Viime vuonna myytiin yhteensä noin 400 uutta autoa ja käytettyjä noin tuhat kappaletta.

Jouko Hakalalla on selvä käsitys siitä, miten asiakkaan ostopäätös syntyy. Siihen vaikuttavat eniten tunteet. Asiakas haluaa ajaa jollakin määrätynmerkkisellä autolla, ja sitä tunnetta on myyjän kovin vaikea muuttaa.

Mainonta vaikuttaa auto-

jen varustetasoon. Tällä hetkellä tärkeimpiä asioita on ilmastointi. Seuraavana muotiin tulevat entistä enemmän erilaiset turvallisuusvarustukset, esimerkiksi ajonvakausjärjestelmä.

Autokauppaa neljä vuosikymmentä

Kalevi Koivisto luopui noin 40 vuotta jatkuneesta autokaupasta. Mellilän Autokeskus Oy toimi Toyota-piirimyyjänä lähes 20 vuotta. Mellilän Auto Oy:n Koivisto perusti vuonna 1988. Matkan varrella on myyty niin Mazda-, Mitsubishi-, Ford-, Skoda- ja Suzuki-merkkisiä uusia autoja kuin Suzuki- ja Honda-merkkisiä kaksipyöräisiäkin kulkuvälineitä.

Eniten Kalevi Koivisto on myynyt käytettyjä autoja. Hän on vakuuttunut siitä, että jokaisella yrittäjällä on omat arvonsa, mitkä ohjaavat kyseisen yrityksen toimintaa. Hänellä ne ovat olleet ensinnäkin, että kaupan on pitänyt olla rehtiä, toiseksi asiakkaiden on pitänyt olla tyytyväisiä saamaansa palveluun sekä kolmanneksi, että yhtiön on pitänyt tulla tunnetuksi pitkäaikaisista työsuhteistaan.

Kalevi Koivisto on tyytyväinen siitä, että vastasolmittu kauppa takaa autokaupan jatkumisen Mellilän Auton tiloissa lähes ennallaan. Hän myös toivotti Jouko Hakalalle menestystä liiketoiminnan kehittämiseen ja jatkoi: "Olet nyt paljon vartija Loimaalla."

Raija Hjelm

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. vuonna 1916
2. 112-vuotiaaksi
3. Talonpoikaismarssi
4. heprealaisen Raamatun ensimmäinen osa, joka sisältää viisi Mooseksen kirjaa eli samat kirjat kuin kristillisen Raamatun Vanhan Testamentin viisi ensimmäistä kirjaa
5. lintu
6. Rusko
7. 158,99 litraa
8. Martti Ahtisaari
9. vuonna 1881
10. alkoholi juomalla

Mellilän Auto Oy:n keskiviikkona myynyt Kalevi Koivisto (vasemmalla) toivotteli onnea kaupan ostaneelle Loimaan Laatuauton Jouko Hakalalle. Joukon poika Aapo Hakala (oikealla) opiskelee tradenomiksi Huittisissa. Hänestä saattaa tulla perheen seuraava autokauppias.

Aino Koppi
Evakkokuna
- tarinoita matkan varrelta

Hiitola-säätiön julkaisema kirja, Aino Kopin pakinoita

Hinta 25,00 e + postik.

Tilaa kirja suoraan kotiisi:
Raija Laaksonen 02 6334975 tai 040 5387401
Kysy myös muita Hiitola säätiön julkaisuja

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

EHT-
liiton
jäsen

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Muistathan ilmoittajamme!

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

Asianajajia

on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 763 1301
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola

Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox
Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloon vastapäätä)